

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése.
hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Tizeennyedik évfolyam.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félfévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Szent István napján.

Vannak igazságok, melyeknek evidens volta szinte kikényszeríti saját magunknak megismerését, melyek elől tehát ki nem térhet a legegyszerűbb, de azért józanul gondolkodó elmé; és vannak igazságok, melyeket csak évszázadok tapasztalata avatott azokká, melyeknek megismerésére mélyebben járó elmére van szükség, de ebben aztán sziklaszilárd meggyőződésse jegecesednek ki, melytől ész és akarat többé el nem tándorodik sohasem. Az érzéki észrevétel igazságai az első csoportot alkotják; a másodikhoz tartoznak többek között azok az igazságok, melyeket leszűrt számunkra a történelem, mely éppen ezen változatlan értékű igazságokat alkotó erejénél fogva nyerte a „magistra vitae” az élet mesterének nevezetét.

Ilyen történelmi igazság az a nagy szerep is, mely a magyar nemzet ezeréves fennmaradásában első királyát, szent Istvánt illeti meg, kinek ünnepe tehát teljes joggal és indokolt kegyelettel üli meg mindmáiglan hálás népe és nemzete.

Az első az volt, hogy nemzetét a keresztény hitre térítette. Jól tudjuk, hogy a magyar nép az utolsó a népvándorlásnak azon hullámai között, melyek a művelt nyugatot is érintve, maradandó hatásokat tudtak elérni. A tatárjárás és a török veszedelem időrendben utóbb történt ugyan, de az egyik csak átvonuló vihar volt, a másiknak pusztító hatása pedig leginkább a keletre szorított. A magyar nép azonban éppen a kelet és a nyugat közé ékelődött be, s kezdettől fogva birt anyai kulturképességgel és éleslátással, hogy noha kelettel nyugattal egyaránt hadakozott, mégis inkább a nyugatra támaszkodott.

A nyugaton pedig a népvándorlás követő államátalakulások idejében a kultúra és a kereszténység egyet jelentett, s az egyház a közművelődésnek is zászlótartója apostola volt, nemcsak a hitnek.

Szent István királynak nagy érdeme hogy a keresztény vallás révén nemzetét szerencsés kézzel illesztette bele az európai kulturnépek sorába, s ezáltal biztosította annak létét és fennmaradását. Benne nem elég tehát csupán az apostolt látnunk, ki egy új eszme iránti lelkesedéstől elragadtatva, szinte rajongó buzgósággal terjeszti azt népe körében. Szent Istvánban csodálunk kell egyáltalán a nagy bölcsesét is, ki a keresztény vallásban rejlő nagy kulturális erőforrást megismerve, általa sietett biztosítani jobb sorsa érdemét, de a szakadatlan kalandozások következtében pusztulásnak indult nemzete életét.

A második nemzet-fenntartó garancia melyet sz. Istvánnak köszönhetünk, a központi és a decentralizált hatalomnak az a bámulatosan szerencsés vegyülete, melyre mint alapra szent Istvánt királyt indult alkotmányt fektette.

Két államforma lebeghetett sz. István előtt példa gyanánt. Egyik volt a német császárság, melyben a Karolingiak utolsó éveiben módfelett megerősödött grófok és bárók valóságos kis királyokként garázdálkodtak, amíg aztán I. és III. Ottó erős kézzel véget nem vetettek uralmuknak. Ez a tapasztalat elvehette sz. István kedvét attól, hogy a régi magyar törzsfőknek decentralizált hatalmát erősítse. A másik példa volt a bizánci császárság, melynek korlátlan központi hatalma despotizmussá fajult. Kiváló egyéniség, nagy jellem kezében ez a centrális teljhatalom rendszerint hasznára vált az illető nemzetnek; epigonok, törpe utódok kezében azonban országos veszedelem volt mindenkor.

Szent István szerencsés tapintattal megmaradt az arany középszeren. A megyei rendszerrel biztosította nemzetét uralkodója ellen és gátot vetett a zarnoki centralizációnak; viszont a királyi koronában zálogot adott a népnek, hogy a kiskirályok hatalma sem fog a központi hatalomnak kárára tulságos magásra nőni. És valóban azt látjuk, hogy mikor pl. az Árpádok kiháttával az oligarcháknak, a Csák Mátéknak, Amadéknak, Aporoknak, Brebrieknek hatalma megbontással fenyegette a nem-

zet egységét, a koronás király személynének erkölcsi ereje mindég helyre állította az egyensúlyt; viszont a Rákoss mezeje vagy a budai Vuna jege tanuskodhattak éleghszer arról, hogy a nemzet az ő jogos akaratát királyainak jogtalan kívánságaival szemben is tudta érvényesíteni.

Szent Istvánnak harmadik érdeme, hogy noha mindenben békére törekedett, fegyveres kézzel is meg tudta védeni egyaránt minden külső és belső ellenséggel szemben. Koppány és Ajtony vezérek, meg Konrád német császár a tanui, hogy sz. István a hadvezér sem volt kisebb apostolnál. És e diadalmas fegyvertényekre szüksége is volt, mert ezekkel igazolhatta harcra termett vérei előtt, hogy a keresztény vallás nem gyengíti a nemzet fegyveres erejét és harci bátorságát.

Békében, háboruban mint király és apostol egyaránt nagy volt szent István, ezért minden idők magyarjaitól megérdemli, hogy országos ünnepén az egész nemzet kegyelettel emlékezzék meg nemzetfenntartó tevékenységének máig kiható eredményeiről s érdemeiről. (m. f.)

Adókiatás.

Hétfőn, kedd és szerdán a következőkre veti ki a bizottság a jövő évi kereszt adót:

Augusztus hó 21-én. Hétfő. Pék, kenyérsütő: Jovanovits Tikomér 10 k. Stipics Emilia 8 k. Racz Lászlóné 12 k. Deij Etel 13 k. Lehn Ferencné 13 k. Kiss Lajos 13 k. Simonovits János 13 k. Steriádi Istvánné 14 k. Schmidt József 14 k. Zách János 14 k. Fehér Ignác 16 k. Kozacek István 18 k. Simonovits János 29 k. Jovánovits András 32 k. Illa István 31 k. Nuszpi Ágoston 33 k. Boriszáv Iyevits János 68 k. Porgesz Ignác 68 k. Popovits Péter 52 k. Nyirati János 56 k. Nyirati Sándor 62 k. Vancsura Endre 71 k. Ottasevits Dániel 84 k. Vncsura Pál 134 k. Tyoszsits Miklós 123 k. László László 200 k. Pokrócárus: Hadzsits Kuzmann 480 k. Rézműves: Mayer József 26 k. Eckert Ferenc 60 Rongyházaló és kereskedő: Weisz Jakab 8 k. ifj. Rosenberg Jakab 6 k. Barta Lipót 17 k. Stein Mór 14 k. Klein Adolf 14 k. Müller Jakab 17 k. Wiesel Lipót 23 k. Weisz Jakab 40 k. Singer Sámuel 26 k. Rostás: ifj. Utry Pál 60 k. Rövid és rófos kereskedők: Flei-

— Állami jutalmak ipari munkásoknak.

A kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy évenként bizonyos számú jutalmat ad oly ipari munkásoknak, kik hosszú szolgálattal erre érdemeket szereztek. E jutalmak rendszerint minden évben a karácsonyi ünnepek körül osztatnak ki. A kitüntetett munkások mindegyike 100 koronát és a jutalmazs indókait tartalmazó okmányt kap. A kitüntetésre való javaslatot a kerület muukaadói és a kisiparosai tehetnek úgy, hogy közlik a kamarával azon munkásaik névsorát, — az azokra vonatkozó és a jutalomra való érdemességét bizonyító adatok kíséretében, — kiket jutalmazásra érdemeseknek tartanak. A kitüntetésre való igény föltételei a következők: 1.) magyar állampolgárság. 2.) tényleges ipari munkában való állandó alkalmaztatás. 3.) legalább 15. évi megszakítás nélküli működés az ipari munka körében. 4.) a rendes munkabér vagy kereset évi összege a bejelentés évében 2000 koronát meg nem haladhat. Mindezen feltételek teljesítése hiteles okiratokkal, esetleg munkakönyvvel, vagy annak hiteles másolatával bizonyítandók. A kellőn fölszerelt ajánlások legkésőbb 1911. évi augusztus hó 31-ig küldendők be a szegedi kereskedelmi és iparkamarához.

— **Áll a toronyóra.** Annak a szerencsétlen idegenül Bajára vetődő embernek, aki a toronyóráról akarja megtudni az időt, ugyancsak megvan jelenleg nehezítve a dolga, mert akár a barátok toronyórájára néz akár a plébánia templomára, egyáltalában nem tud meg semmivel sem többet, mint annak előtte. Eddig tudniillik legalább az egyik óra járt, most azonban mindakettő áll. Reméljük azonban, hogy végre valahára meggyógyítják gyökeresen a plébánia templom óráját.

— **Az osztrák hadseregben** 1897 től 1900 ig 52.070 betegnapon keresztül 9408 katona volt fog és foghas betegség miatt szolgálatra képtelen. Ez egy ijesztően nagy szám! Ha elképzeljük, hogy a szájüreg a gyomor kapuja és hogy ebben a hiányos szájjá, ápolás folytán számtalan betegség képződhetik, úgy érteni fogjuk, hogy ujabban mindenütt nagy súlyt fektetnek a racionális fog és szájápolásra. Sarg Kalodont fogkrém és szájviz reggeli és esti használata mellett sok gyomor-bajtól óv meg s a fogakat a legmagasabb korig is tisztán és éppan tartja.

— **Kivonják a forgalomból a krajcárokat.** Egyre kevesebb a krajcáros pénzdarab ezért az államnak erős szándéka egészen kivonni a forgalomból a krajcáros pénzdarabokat, hogy helyettük az egy és ötfilésnek, adjanak helyett.

— **Bioskop.** Most egyszerre két mozi színháza van Baján. Az egyik a Jansen féle amely már idestova egy hónapja játszik, a másik az előző évekből is előnyösen ismert László féle. Mindakettő két naponként változó igazán ügyes műsorral kedvez a publikumnak, amely ügyszólván mindnap megtölti a házat. A Jansen Bioskop műsorából különösen a „Jaet és Sisera” bibliai, a László-moziból pedig a „Züllés útján” című nagy hatású drámai képet.

— **Kuruzsló kinaik.** Nincs talán két hete, hogy Baján is viny kétnap lezengett az a pár copfos kina, akikről most kiderült, hogy állandóan kuruzslással foglalkoztak s etéren jó sok pénzt szereztek. Baján úgy látszik nem jól ment a dolguk, mert csakhamar odébb áltak, de Szabadkán és Szegeden sikerült egy-

pár embert becsapniok. Szegedről most eltolnolták a kuruzsló kinaikat Bécsbe.

— **A természet csodái** talán seholsem nyíltokoznak oly megkapó módon, mint Póstyénben, a híres iszapfürdőn. Páratlan gyógyerejű források oly rendkívüli bőségben fakadnak itt fel, hogy nagyobb részük a szomszédos Vág folyóba árad, úgy, hogy e ponton a víz télen nyáron pörög. Mintha csak figyelmessé akarna tenni bennünket a természet eme csodás erejű termékére, melynek ezer és ezer reumás, köszvényes beteg köszöni gyógyulását.

— **Rácz Sándor fővárosi tanár felütnártusa.** (Bpest legszebb és legegészségesebb részén a Dunaparton, a parlament mellett) fővez teljes ellátásra elemibe, polgáriba, reába, gimnáziumba és kereskedelmibe járó tanulókat. Az intézet közvetlen közelébe vannak az V. kerületi állami reálisokla és gimnázium keresk. akadémia és felsőkereskedelmi, fővárosi polgári iskola. Az internátusban kiváló középisoklai és szaktanarok készítik elő a tanulókat leckéikre. Francia, német és angol tanítás és beszélgetés zene, torna. Magán tanulóknak külön kurzusok. Prospektust szivesen küld az intézet igazgatója: Rácz Sándor fővárosi felső keresk. isk. tanár, V. Személynök-utca 7. 1310

N y i l t t é r . *

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, akik felejtethet-
len halottunk temetésén meg-
jelentek s mélységes fájdalom-
munkat ezzel is enyhíteni
igyekeztek, ezuton fogadják
hálás köszönetünket.

Baja, 1911. augusztus 19.

Manhold Jenő
és a gyógyszerelő család.

Borivóknak a bor keveréséhez!

**MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER**
természetes égvényes
SÁVANYÚVIZ

A dnyó építész
MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER

köszömbösíti
a bor savanyúságát,
szo kollemlösen posagó.
Nem festi a bort.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelőssé-
get a szerkesztőség.

Szerkesztői üzenet.

E. Lajos. Megígért hírcikkét jövő vasárnapra várjuk. A hírlapírásra, főleg a vidékre, vonatkozó kérésére jövő számunkban hosszabban felelünk. 1. A »Bajai riportok« Fehérváry Deszö munkatársunk írja. 2. Atlay nem akarja, hogy megnevezzük. 3. Szerkesztőségi titok. 4. Magyarász Ferenc továbbra is munkatársra lapunknak, mai vezércikkünket is ő írta.

Felölös szerkesztő:

S Z I R M A I V I D O R d r.

Egy ügyes fiu tanulónak felvétetik

Stráhl István

fűszerkereskedésében, Alkotmány-utca.

Felosztatik 400 hold

kitünő barna homok szántó Pestmegyei Xecel községben. Holdja 500 korona. Most fizetendő tízedrés, két év alatt két tízed, többi törlesztés s kölcsön. — — 1296—b

GAUZER ÖDÖN KALOCSA.

Egy jókarban levő

**Remington írógép
jutányos árban eladó
Mayer Károly**

vaskereskedésében. 1321

Szt. Antal-utcában lévő Paul-féle **9 szobából és megfelelő mellékhelyiségekből álló ház kerttel együtt bérbeadandó.**

Bővebb értesítést a szemben lakó **Uhl-kertész ad.** 1320

17810/1911. kig. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A középtelekek kályhási tatarozási munkái biztosítása végett a városi gazdasági hivatalban folyó augusztus hó 14-ik napján d. e. 9 órakor árlejtés fog taratni alulírottal betekinyíthető költségvetés értelmében.

Baja, 1911. augusztus hó 16.án.

Weisz Nándor
tanácsnok.

2567/911.

Pályázati hirdetmény.

Bácsbokod és bácsborsod községekből álló bácsbokodi közegekörben megüresedett körösvosi állásra pályázatot hirdetek s felhívom a folyamodókat, hogy kellően felszerelt kérvényüket hozzáim legkésőbb **f. évi szeptember 5-ig** nyujtsák be.

Az állás 1600 korona évi fizetés és (orvosi lak építésig) 800 kor. lakbér élvezetével van összekötve.

Baja, 1911. augusztus 10.

Vojnich,
főszolgabíró.

PALMA

AVALODI KAUCSUKSAROK

1148

Nyári vasuti menetrend Baja városát érintő vonatokról.

Érvényes 1911. május hó 1-től.

Oda				Szabadka - Baja - Bátaszék.				Vissza				
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.					Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	
5402	5404	5406	5408					5401	5403	5405	5407	
I-III	I-III	I-III	I-III					I-III	I-III	I-III	I-III	
1010	710	745	1059 320	ind.	Budapest keleti p. u.	—	—	érk.	1210 100	720	1000	545
505	1036	220	725	ind.	Szabadka	—	—	érk.	710	1221	620	934
512	1044	238	732		Szabadkai műtrágyagyár	—	—		704	1215	614	928
517	1049	233	737		Horváltanyák 2. sz. őrház	—	—		658	1209	608	921
521	1054	238	742		Kelebiai tanyák 3. sz. őrház	—	—		683	1204	603	916
528	1100	244	748		Szabadkai tanyák 4. sz. őrház	—	—		647	1158	557	910
536	1108	251	755		Csikéria	—	—		641	1152	551	904
543	1115	258	802		Bátaszéki vöröserdő 8. sz. őrház	—	—		643	1143	542	852
548	1121	303	807		Bátaszéki szőlők	—	—		629	1139	538	848
555	1128	310	814	érk.	Bátaszék	—	—	ind.	620	1130	529	838
	227	—	1116	é. k.	Kiskunhalas	—	—	ind.	346	—	1227	617
735	—	506	947		Regőce	—	—		225	940	—	645
611	1140	320	824	ind.	Bátaszék	—	—	érk.	610	1115	521	823
616	1145	325	829		Álmás	—	—		606	1111	517	819
643	1154	334	838		Óalmás	—	—		587	1102	508	810
638	1205	347	847		Bátaszéki-Bátaszéki	—	—		546	1051	457	759
656	1233	405	907		Bajai szőlők 24. sz. őrház	—	—		525	1032	438	740
704	1231	413	915	érk.	Baja	—	—	ind.	517	1024	430	732
714	1241	423	925	ind.	Baja	—	—	érk.	503	1009	422	700
724	1251	433	935		Pörboly felső megálló	—	—		454	1000	413	682
732	1259	441	943		Pörboly	—	—		446	993	405	636
743	110	452	954		Alsógyék	—	—		435	942	355	610
747	114	456	958	érk.	Bátaszék	—	—	ind.	430	938	350	547
1000	122	—	1013	ind.	Bátaszék	—	—	érk.	—	731	204	600
130	433	—	122	érk.	Ujdombóvár	—	—	ind.	—	435	1038	230

Oda				Baja - Zombor - Ujvidék.				Vissza				
400	722	115	515	ind.	Baja	—	—	érk.	659	853	323	722
411	732	125	525		Baja-szállás város	—	—		651	846	315	713
425	745	138	540		Vaskút	—	—		634	831	259	706
451	810	201	605		Gara	—	—		610	810	237	655
506	825	215	619	érk.	Regőce	—	—	ind.	549	755	217	650
509	834	216	624	ind.	Regőce	—	—	érk.	544	754	157	542
537	915	239	654		Órszállás	—	—		526	738	140	525
547	925	248	704		Körtész 13. sz. őrház	—	—		501	721	117	508
556	947	256	718		Gádor	—	—		451	714	110	458
608	959	307	731		Magyarut 16. sz. őrház	—	—		430	701	1247	440
615	1006	314	738		Nenadics	—	—		422	655	1241	434
625	1016	323	747	érk.	Zombor	—	—	ind.	410	645	1230	423
1031	—	717	—	érk.	Ujvidék	—	—	ind.	—	217	751	—
214	—	1038	—		Bulgrad	—	—		—	—	541	—

Aki gyomorfájós, bélbeteg, étvágytalan. lesoványodáshoz hajlandó, használja a számos év óta jónak bizonyult gyomorsót, Schumann gyógyszeresztől Stockereuban.

Aki szabályozni és épségben taranni akar, használja a jó emésztést, használja a Schumann-féle gyomorsót, tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében mily jól éri magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges gyomorsavat és előmozdítja az emésztést. Egy doboz ára 1 kor, 50 fill.

Gyomorsó-pasztillák kényelmes és kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. Ára társolyonként 3 phialával a 10 gyomorsó-pasztillával kor. 1.50. Postai szétküldés legkezelebb 2 doboz megrendelésnél utánvétellel.

SCHAUMANN gyógyszerész
Stockerauban.
1010

5., 10., 25., 120 HOLDAS

és nagyobb tanyás homok birtokok Pestmegyében olcsón eladóak, elegendő vételár tizedrésze.

Sauzer Ödön Kalocsa.

A hölgyek tudják legjobban mily fontos a szép, üde arc mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcbőre tiszta és sima legyen. A nők tudják ezt és ezért nagy gondot fordítanak az arcbőr ápolására, a szépség fenntartására és emelésére.

A FÖLDES-féle

MARGIT-CRÈME

az egyedül szer mely 5-6-szor használat után biztosan eltávolítja kiütéseket, pattanásokat, miteszert, szeplőket, májfoltokat és az arcot fehériti, üditi és fiatalítja. A Földes-féle Margit-Crème teljesen ártalmatlan, páratlan és csodás arcz-szépítő. Kapható az egész világon. Tégeye 1 korona és 2 korona.

Készíti és postán küldi: Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható: Dr. MAKRAY LASZLÓ gyógyszerésztárában BAJA. 1238/A

MAGYAR MÉRLEG-ÉS GÉPÉPÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST

IRODA: ERZSEBET KÖRUT 41. GYÁR: GYÖMRŐI UT 40-42.

ELSŐRENDŰ GAZDASÁGI-KERESKEDELMI-ÉS VASUTI MÉRLEGEK

KÉPVISELŐK KERESZTETNEK.

Répatermelők figyelmébe!

Szállítsuk a répát keskeny nyomtávu

gazdasági vasuton,

mert így a szállítás 80. százalékkal olcsóbb.

Ily vasutakat tervez és épít a vasúthoz szükséges felépítmény anyagokat gyártja és szállítja a

Magyar Belga Fémipargyár Részvénytársaság

Budapest, VI. Hungária-körút 115. szám.

Költségvetés és árjegyzék díjtalan.

1318

Tankönyvek az összes iskolák részére . ! . ! . •

Magyargyártásu író- és rajzfüzetek, rajzeszközök, tömbök, aquarell és olajfestékek, ecsetek, rajztáblák, vonalzók, iskolatáskák, s mindenemű iroda felszerelési cikkek nagy választékban : : : :

KOLLÁR A. könyvkereskedésében
szerezhetőek be.